

OBIESIĆ (83) *vb pf*

o oraz e jasne.

inf obiesić (45). ◇ *fut 2 pl* obiesicie (1). ◇ *3 pl* obieszą (3). ◇ *praet 3 sg m* obiesił (6). ◇ *3 pl m pers* obiesili (7). ◇ *plusq 3 sg f* była obiesiła (1). ◇ *imp 2 sg* obiesź (1). ◇ *3 pl* niech obieszą (2). ◇ *con 2 sg m* byś obiesił (1). ◇ *3 sg m* by obiesił (1). ◇ *3 pl m pers* by obiesili (1). ◇ *impers praet* obiesz(o)no (8). ◇ *plusq* obiesz(o)no było (1). ◇ *con* by obiesz(o)no (2). ◇ *part praet act* obiesiwszy (3).

Sł stp, Cn notuje, Linde bez cytatu.

Zadać śmierć przez powieszenie, ukarać śmiercią przez powieszenie; także ukrzyżować; suspendere Vulg, PolAnt, JanStat, Cn; agere in cruce, cucifigere, tollere in cruce Mącz; suffigere cruce Cn [w tym: kogo (68), co (1)] (80) : BierEz Q4v; ZapWar 1524 nr 2163; LibLeg 6/116; LibMal 1547/128v; Chociaż iutro obieszą/ áby przez dziś było. RejWiz 190; Y wnet rozbito w Sufan wyrok krolewki: á dzieścić łynow Amanowych obiesiono [decem filii Aman suspensi sunt]. Leop Esth 9/14, Esth 9 arg; RejFig Dd5v [2 r]; BibRadz Ios 10 arg; BielKron 47v, 175, 175v, 257, 303 (7); Crucifigo Obiesić/ Ná łzubienicę podnieść. Mącz 127a, 6a, 69d, 331d, 457c; OrzQuin D2 marg; Odpowiedział rycerz. Ia iestem ktorym zabił tego to człowieka. [...] á łędzia zdał ij ná śmierć áby go obieszono. HistRzym 85v, 3v; RejPos 27, 127; Powiedział mu [psu] pásterz: [...] w oczy mi pochlebielz á póćichu mię zdradzał/ podziłz ná gąłsz i obiesił go. RejZwierc 49; mogli by tákiemu kádemu rzec/ iáko on pirata rozboynik morłki [...] rzekł Alexendrowi wielkiemu gdy go kazał wieść obiesić RejZwierc 149, 39v [2 r.], 49, 80v, 135 (9); BudBib Gen 41/13; Hencken. Obiesić. Suspendere. Calag 271a; GórńRozm E2v; GostGosp 12; SarnStat 246, 262.

obiesić dla czego [= z jakiej przyczyny] (1): Hiłtyká obiesili [Grecy] dla niektórych burzek. BielKron 116v.

obiesić o co [= za co] (1): Dawna to tedy barbaries w prawkách pułnocnych zołtála/ o kopę ábo ielzće mniej dáć obiesić. PowodPr 79.

W połączeniu szeregowym (1): Vbiy/ obiesź/ áłbo przeday/ Podług łwey woli z nim działay. BierEz A4.

W przeciwstawieniach: »wybawić, zachować ...obiesić« (2): Thego nymayą zachowacz myedzi łzobą yeno y mayą dacz poymacz a obieszycz LibLeg 6/118; RejPos 127v.

Przysłowie: iuż nie w czás/ obiesiwlzy po ortel biegáć CzechEp 122.

Fraza: »wołałbych się dać obiesić« (1): Wołałbych łie dáć obiesić niż Krześćianinem być BielKron 245v.

Zwroty: »dać obiesić« [szyk zmienny] (14): Thakiego dacz obieszycz koczownyka kthofz by kolwiek bil LibLeg 6/117v, 6/115, 118; RejZwierc 119v; po trzech dniach wywiodą cię y dádzą obiesić BielKron 16v, 360, 380; OrzQuin D2; HistRzym 74v [2 r.]; RejZwierc 76v; StryjKron 467; PowodPr 79. Cf Frazę.

»obiesić dopuścić« (1): znalazł Pan [...] drogę ratowác wiernych łwoich [...] pátrz iáko ie wybawił/ á onego łprzećiwniká ich obiesić dopuścił. RejPos 127v.

»kazać obiesić« [szyk zmienny] (11): HistJóz A4v; RejJóz Kv, K2v; Káz vdziałác łzubienicę wzwyłz pięćdziefiát łokci/ przywiedz ná to krolá iz go kaze obiesić BielKron 115, 69v, 115v; GórńDworz

R5v, Potym kazał przywieść świadka drugiego⁸⁰ y rzekł iemu [...] niepowieźli mi też prawdy ktorey od ciebie będę pytał/ tedy cię każę obieścić. *HistRzym* 74v; *RejZwierc* 49, 155; *SkarKaz* 83b.

»bez lica [= bez dowodu winy] obieścić« (1): Bo ty każdego Człowieka Radbys bes licza obiefył
Choczas by też nicz nięgrzeffyl *RejKup* bb5.

»obiesić bez prawa« (1): Mijay brácie zlać tu fprawa/ Obieślą tu y bez prawa. *RejZwierc* 237.

»obiesić na kaźń [= ku przestrodze] [komu]« (1): Bowiem ná drzewie wyfokim/ Obieśl go ná kaźń
włzytkim *BierEz* R4.

»obiesić na szubienicy, na drzewie, na dębie« = *suspendere in ligno PolAnt* [szyk zmienny] (4:3:1):
BierEz R4; *HistJóz* A4v; niechby dozwolono żydom/ [...] dziefić synow Amánowych/ áby obiešili
ná fšubienicy [*in patibulis suspendantur*] *Leop Esth* 9/13; *RejFig* Dd5; *BielKron* 115v; De arbore
suspendere, Ná drzewie obieścić. *Mącz* 289b; *RejZwierc* 155; *BudBib Esth* 9/25.

Szeregi: »pojmać i (a) obieścić« (2): stharoľthowye mocny bądą kazdego zlodzyeya moczą pana
szwego poymacz y obyefzycz. *MetrKor* 34/134v; *LibLeg* 6/118.

»umęczyć, obieścić« (1): [Kazimirz] [...] porażił Maflauía aż vćiekł do Prus/ tham go Prufowie
vmęczyli/ ná oľtátek obiešili *BielKron* 347.

W przen (1) : Bo choctay rozboinik łtoi zá krzem cały dzień/ á nic mu fie nie trefi czymby fie
mogł obłowić/ tedy ona iego wierna चुć ná co fie był náľadził iuźby go lámá czyfcie mogła obieścić.
RejZwierc 98.

a. *Powiesić* (zwłoki na pohańbienie) [kogo, co] (3) : Trupá z grobu obiešili/ potym z łobą fpołem
byli. *BierEz* R; *Leop* 1.Reg 31 arg; vmárlego kazála wlec ná brzeg nád Wilę w Płocku y obieścić
BielKron 360.

Synonim: »na szubienicę podnieść«.

Formacje współrdzenne cf WIESIĆ.

Cf **OBIESZENIE, OBIESZON**